

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Serisori nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Socialism și sociologie.

Sibiu, 17 Octomvrie n.

(x) Două vorbe, de înțeles asemănător, *socialism* și *sociologie*, răsar din ce în ce mai des în lumea de astăzi, începând de jos, dela intrările agitate, tumultuoase uneori, ale muncitorilor, până sus la cursurile senine și calme universitare.

Socialism și sociologie: vorbele sunt nouă, dar ideea lor e foarte veche.

Principiile de natură socialistă au preocupat totdeauna omenirea din momentul, când s'au ivit clase sociale cu tendința de a-și îmbunătăți condițiile traiului.

Frații Grachi, Tiberiu și Caiu, în veacul al doilea înainte de nașterea lui Cristos, nu sunt altceva, judecați cu mintea modernă, decât doi mari reprezentanți ai ideilor umanitare de socialism în vremuri depărtate. Ei, ca tineri tribuni, au propus legile agrare romane, cerând cu îndrăzneală, ca și plebeii să se facă părtași ai pământurilor cucerite, alături de patricienii. Indrăzneala tineretelor au plătit-o cu viața.

În porunca divinului întemeietor al creștinismului, care glăsuiește: „Iubește pe deapropoalele tău, ca pe tine însuși”, se cuprinde un sâmbure — de sigur cel mai sănătos — de mișcare socialistă.

Faptele acestea și altele, care au urmat în curs de veacuri, ne arată că socialismul este o năzuință neîntreruptă a omenirii pe drumul fără sfârșit al perfecționării.

Cei dintâi scriitori cu idei sociologice din secolul al 17-lea au făcut observarea, că munca produce bogățiile; dar bogățiile nu sunt împărțite cu dreptate. De o parte stă clasa producătorilor, care asudă muncind și rămâne săracă; de altă parte stă clasa consumatorilor, care nu produce nimic și rămâne tot bogată.

În secolele următoare, îndeosebi în al 19-lea, progresele uriașe

ale industriei au dat naștere puterii capitalului și au sporit considerabil numărul proletarilor.

S'a văzut, că descoperirile și invențiile fără număr nu sunt în stare să aline mizeriile maselor. S'a constatat, că egalitatea de drept este o vorbă amăgitoare în legile țărilor: aceste legi nu dau scutire celui slab împotriva celui puternic.

Un mare bărbat de stat, celebrul „cancelar de fier”, a declarat că: „forța primează dreptul”.

Maxima lui este imorală, și cu toate acestea i s'au închinat și i se închină indivizi și popoare.

„Nu iubi pe deapropoalele tău, — poruncește această învățătură, — ci caută să ți-l faci slugă; fii egoist, căci prin altruism numai lungesti viața ticăloasă a celui sărac; lasă-l să moară, și i-ai făcut un bine, căci murind el, îi moare și mizeria; ear a-l ajuta este o cruzime, un rău”.

Așa propoveduesc utilitariștii vechi și noi.

Utilitarismul însă, ca orice imoralitate, conține în sine o adevărată primejdie în primul loc pentru cel cel practic.

Un savant străin zicea, că „animalul, dacă s'a săturat, se odihnește; numai omul e unicul animal, ale cărui poftes satisfăcute cresc mai departe”.

Și ce urmează de aici?

Urmează, că zădarnic se îmbuibă omul egoist în plăcerile simțurilor, zădarnic își duce traiul de lux și de risipă, mulțumirea și fericirea totuși nu vrea să vie, ci fuge tot mai încolo, și face loc pustiei și jalei.

Apetitul a venit mâncând într-una, — dar la sfârșit a nimicit pe cel nesăturat.

Individul și poporul imoral s'a stâns dela o vreme în păcatul propriu.

Eai poporul moral a dus mai departe progresul omenirii.

Pe temeiul acestor experiențe grăitoare socialismul mai nou și-a

pus de scop să statorească raportul între munca săvârșită și între distribuția bunurilor pământești.

În același timp sociologii teoretici formulează ideea, că fericirea omenească este departe d'a se realiza numai prin considerațiuni economice: trebuințe de o fire superioară, necesități intelectuale și morale, nu pot fi puse nici decum în planul al doilea, ci mai de grabă în primul plan.

Principiile fundamentale de sociologie le-a expus, cum știm, Auguste Comte, filozoful pozitiv (mort în 1857).

Pe urmele lui s'au arătat alții, cari au ridicat sociologia la treaptă de știință, născută din rezultate obținute: de filozofie, istorie, drept și de științe naturale. Ca știință datorită ei este să înfățișeze societatea așa cum este în adevăr, să adune faptele, să le generalizeze, organizându-le în sisteme.

Interesul pentru această știință merge crescând.

Parisul, focarul de știință, literatură și artă, și-a înființat înainte cu 20 de ani, în 1893, un *Institut internațional de sociologie*. Londra cu zece ani mai târziu, în 1903, și-a deschis instituția *Societatea sociologică*. Toate universitățile de seamă și-au creat catedre speciale, pentru a studia lupta, felul de dezvoltare al umanității și cauzele diferitelor apariții sociale. Aceasta e menirea sociologiei.

Socialismul cumințit va avea să aplice rezultatele și adevărurile stabilite de sociologie, ferindu-se de exagerări și utopii.

În epoca noastră de prefaceri, noua direcție socială ocupă teren din ce în ce mai vast. Îmbunătățirea sortii celor slabi este o problemă capitală pentru oamenii de pretutindeni.

Azile pe seama orfanilor, adăpost pentru scăpătați, asigurarea

muncitorilor pentru cazuri de boală și accidente, diverse afaceri sanitare, reducerea orelor de lucru ș. a. sunt tot atâtea semne și dovezi despre marea însemnătate a mișcării socialiste.

Fără îndoială, năzuințe la fel întâlnim și la noi, la românii din patria aceasta.

Amintim, drept pildă, măsurile recente luate de două corporațiuni fruntașe: de Consistorul nostru sibian și de „Asociațiunea” culturală a românilor din țara aceasta.

Consistorul arhidiecezan și-a îndreptat luarea aminte asupra creșterii religioase și morale a viitoarei noastre clase de mijoc, obligând pe ucenicii dela meserii, să cerceteze odată pe lună serviciul divin la vecernie și să asculte după aceea cuvântarea de învățătură ce li se va rosti. La aceste vecernii, se înțelege, vor putea participa și alți credincioși, nu numai ucenici meseriași.

„Asociațiunea” și „despărțămintele” sale își consideră de cea mai importantă problemă înființarea însoțirilor sătești, pornind o acțiune sistematică pentru organizarea lor. Lucrul e la început și merge schiopătând, dar merge, ideea prinde, și ea va fi propagată prin lucrarea stăruitoare a bărbatilor, cari înțeleg însemnătatea economică națională a cooperativelor pe sate.

Când ne gândim la instituțiile similare ale celor străini de neamul nostru, când auzim de miile și sutele de mii închinare în fiecare an pentru așezămintele filantropice din orașele mari și mici ale Europei, — noi, românii, n'avem să ne pierdem curajul, ori cât am fi de înapoiați în comparație cu apusul, — pentru că putem lucra și noi în senzul cerințelor sociale din epoca modernă și căutăm să creăm izvoare de trai pentru clasa de jos și de mijloc, fără a nesocoti trebuințele de ordin superior ale neamului nostru întreg din țara ce o locuim.

FOIȘOARĂ.

Literatură pentru tinerime.

Doi trandafiri, de Wildenbruch trad. de L. T.

E o istorie gingașă despre flori. Florile sunt înzestrate cu grai și, în cadrul istoriei celor doi trandafiri, noi putem scoate învățături pedagogice.

Podoaba unei grădini sunt doi trandafiri de-o formă de înalți și de frumoși, cari sunt plini de mândrie, pentru întâietatea lor. Ei sunt însă pedepsiți într-o bună zi unul de altul. Cel galben ajunge la un bogătan, cel alb la un cizmar cu doi copii. Cel alb la început pizmuia soarta celui galben, pentru că acela a ajuns între flori frumoase, până când el aici trăia în casa săracă a cizmarului. Însă într-o noapte când copilășii de drag îl sărutară, a început să iubească pe acei copii așa de mult, încât tremura de groază, când a văzut cum se apropie foamea de copii.

El știa că slăpanul casei îl ceruse pe el dela cizmar și acesta nedându-l a fost dat afară din serviciu. El deci a cauzat nenorocire acestei familii fără voia lui. Prin ruga lui fierbinte către cer a schimbat însă soarta acelei familii. Aume, a ajuns iarăși în serviciu. Trandafirul galben îmbolnăvit

a ajuns în mâna cizmarului și astfel ei s'au văzut iarăși, dar numai pe un timp scurt, căci trandafirul galben a murit.

Copilul impresionat de trandafirul cel frumos și de jalea lui după celalalt, l-a desemnat cu mâna lui dibace atât de frumos, încât profesorul i-a prevestit că va ieși un pictor însemnat. Deci trandafirul a fericit o familie întregă.

Această istorioară își are valoarea ei educativă în aceea, că dezvoltă gustul pentru frumos, dezvoltă simțăminte de milă și arată că bunătatea totdeauna e răsplătită. O istorioară plină de poezie, plină de dragălașie, care îți înalță sufletul.

Este o lectură foarte potrivită pentru copii dela 12—15 ani de ambele sexe, și mai ales pentru fete.

Lacrimi de copii. Într'un oraș trăia bătrânul Bauer, rectorul școlii elementare. Dragostea deosebită cu care se purta el față de copii, îl făcea să fie stimat de toți. Autorul vedea de atâtea ori pe bătrânul rector pe stradă înconjurat de o grămadă de copii. El sta în mijloc și arăta prietesc celor mici și sfioși, mângâia pe toți pe față, pe păr, dar mai ales pe cei cari îi vedea plângând.

Se pare că motivul principal care-l îndemna la aceste, se descrie în următoarele constatări de o valoare pedagogică

atât de însemnată: „Știu bine, că cei mai mulți oameni trec pe lângă lacrimile copiilor zăbind, sau mândri și plini de nerăbdare. Ei nu cred în durerile sufletelor tinere, pentru că nu cunosc copii. Copii sunt ca florile, care nu pot să crească, să ajungă până la noi. Noi trebuie să ne plecăm spre dănsle, dacă vrem să le vedem mai bine. Dar cel care și-a dat odată osteneala să se coboare până la ele, acela va găsi în florile lor nu totdeauna roua cerului, ci va descoperi de multe ori în unele câte un vierme negru, înspăimântător, care sfășie caliciul plâpând cu gura lui uricoasă”.

Pentru ca să încredințeze mai bine pe autor de rostul acestor cuvinte, el începu să spună următoarea istorioară: Au trecut ani, decând fu adus aici un căpitan, căruia toată lumea îi zicea „Căpitanul negru”, pentru că neagră îi era fața, negru părul de pe cap, barba, negre spăcențele și ochii. El era tăcut și întunecat, fugea de oameni și trăia singur cu cei patru copii ai săi, cărora se părea că nu le arată nici un fel de dragoste, și cu vistavoiul Gottlieb, care îngrijea de ale casei și de copii. Copii erau frumoși ca niște flori plâpânde, gingașe și erau toți leiți muma lor, care era moartă. Numai firea tatălui o moștenise al doilea copil, Herman, eroul tragic al acestei pieșe.

Căpitanul tocmai acestui copil, care era intruparea firii lui, nu-i arăta nici un

pic de dragoste. El iubea mai mult decât pe toți pe cel mai mare, pe Edmund, un băiat de vre-o 7 ani, deștept, dragut și isteț. Despre aceasta s'a convins și bătrânul rector, atunci când căpitanul își aduse pe Edmund și pe Herman să-i înscrie la școală. Atunci când cel mai mare răspundea așa de precis la întrebările examinătoare ale rectorului, căpitanul îl învăluia cu priviri de dragoste, neiezându-i părul blond. Și când rectorul întrebă pe copil: ce ai de gând să te faci?, și când copilul răspunse profesor, atunci văzu rectorul întâiașdată zăbind pe căpitan un zâmbet fericit.

Atunci căpitanul se întoarse spre Herman și cu un ton mai aspru îl întrebă: tu ce vrei să te faci? Copilul se uită la fratele său, apoi răspunse cu vocea lui mică: tot profesor.

Grozav profesor ai fi, îi zise căpitanul. Aici rectorul observă, că în felul cum se purta căpitanul cu micul Herman, e un fel de dispreț, care umilea sufletul iubitului copil nevinovat. De aceea îi luă parte și zise: „vezi bine, dacă e silitor și dacă va învăța tot ce a învățat Edmund, poate să ajungă profesor”.

Iată deci o scenă, din a cărei pătrundere psihologică pedagogul poate scoate concluzii hotărâte de educație. Purtarea necorectă a căpitanului față de micul Herman are o influință din cele mai dureroase asupra sufletului copilului. Vom vedea,

Dela comitetul național.

— Comunicat oficial. —

Comitetul central executiv al partidului național român s'a întrunit la 11 și 12 l. c. sub prezidiul dlui G. Pop de Băsești în ședință plenară, la care au luat parte aproape toți membrii comitetului. În aceste ședințe au avut loc discuțiuni politice asupra mijloacelor și programului de acțiune în viitorul cel mai apropiat.

S'a constatat, că situația politică sub guvernul actual este continuarea aceluși sistem politic de opresiune, față de care și în trecut comitetul a fost silit a observa opoziția cea mai hotărâtă.

În scopul de a manifesta nemulțumirea poporului românesc și a motiva pretențiunile noastre în fața politicii actuale de stat, s'a decis publicarea unui memoriu informativ pentru opinia publică, asupra nelegiuirilor, ce le îndurăm pe toate terenele vieții publice. S'au luat măsuri pentru ținerea mai multor adunări populare și, în fine, pentru desăvârșirea organizării partidului, precum și mai ales pentru îndeplinirea lucrărilor referitoare la stabilirea listelor electorale în baza legii celei nouă, s'a decis angajarea unei puteri de muncă, care va sta exclusiv în serviciul comitetului.

Comitetul a luat la cunoștință multumitoare activitatea parlamentară a deputaților noștri naționali și i-a imputernicit, ca la proiectele ce sunt a se aduce în discuție în parlament, să apere cu energie punctul de vedere al partidului național român.

În fața zvonurilor răspândite în mod tendențios despre pretenziunile tratative cu factorii politici hotărâtori în viața publică a statului nostru, comitetul constată, că dela eguarea tratativelor din iarna trecută, între acest comitet și între guvernul țării, absolut nu au avut loc nici un fel de tratative. Comitetul național însă, de sine înțeles, se simte dator a discuta cu orice factor deciziv în viața politică a statului nostru asupra condițiilor de existență națională și dezvoltare culturală și economică a neamului nostru, și a arăta și acestora, cu orice ocaziune, adevărurile pe care se bazează politica partidului național român, singur în drept de a conduce viața politică a poporului românesc din Ungaria și Transilvania.

Contingentul recruților Știre oficială din Viena anunță, că în conformitate cu ultimele consilii ministeriale s'a satorit urcarea contingentului de recruți cu 31,300 de soldați. Din aceștia 16,500 la armata comună, 1500 la marină, 7300 la landwehrul austriac și 6000 la honvezi.

Earăși panamă. Ziarele opoziționale din Budapesta aduc descoperiri privitoare la o nouă panamă de-a fostului ministru-președinte Lukács. Este vorba de un milion și jumătate coroane, plătite în casa partidului muncii de o societate elvețianc-ungarească, sub condiție ca guvernul să-și dea învoirea de a înființa o casă de joc la Montecarlo pe insula Margareta. Guvernul actual nu e dispus să aprobe statutele societății casei de joc. Societatea pretinde acum să fie despăgubită și amenință cu proces.

Se întâmplă că nu mult după aceea toți copiii se îmbolnăviră de scarlatină. Cel mai mare și cel mai mic muriră. Bietul Hermann din tupsatră frățorii lui rămase singur. Măcar acum să se fi purtat mai cu iubire tatăl față de micul părăsit. Dar nu. Căpitanul nu arăta nici acum dragostea de care avea lipsă copilul după moartea fraților lui iubiți. Numai pe Gottlieb îl mai avea. Dar curând și Gottlieb se liberă dela miliție și plecă acasă.

Bătrânul rector fu chiar de față la scena mișcătoare până la lacrimi, când Gottlieb se despărți de Hermann și observă toată povara nemăsurată a durerii și suferinții omenești intrupată în corpul micuțului.

Atunci înțelese el, în toată mărirea și sfîntenția ei, misiunea sa: învățătura și creșterea copiilor. Acum în fața aceluși copil, al cărui suflet cerea dragoste, pentru care lumea era un pustiu, pentru că nu găsea nici o iubire, află că toată înțelepciunea misiunii sale era cuprinsă numai într'aceste cuvinte: „Iubiți pe copii”.

Iată deci momentul principal educativ din această piesă, moment care se rezumă în două cuvinte: Iubiți copiii!

Hermann părăsit de toți, lipsit de orice dragoste s'a făcut retras de tot, tăcut. Credea că-i un om mare, care nu mai așteaptă dela nime nimic, ci caută singur ceva. Nu mult după aceasta niște oameni l-au găsit mort într'un desis din marginea fluviului.

De pe valea Murășului.

— Sfîntirea bisericii din Răstoșnea. —

Pe tărmlul drept al Murășului, la o depărtare de 30 kilometri de Reghin, între munți, e situată comuna Răstoșnea.

În apropierea codrilor de brazi poporul și-a păstrat credința prin bisericuța zidită din lemn încă pe timpul episcopului Vasile Moga.

Timpul trecu repede și bunul Dumnezeu trimise un preot cu trageră de inimă care începu fundamentul unei alte biserici, ce avea să fie din piatră.

Dar precum nu i-a fost dat lui David să-și vadă visul împlinit cu ridicarea templului din Ierusalim, așa nu i-a fost dat nici acelui preot să-și vadă dorul realizat, căci plecă pe calea vecinicii, lăsând fundamentul:

„Un zid părăsit
Și neisprăvit”.

Fundamentul stătu așa 40 de ani, și pe când lumea credea că din acest fundament nu va ieși nimic, prevedința trimite pe preotul Petru Cădar, care nu cruță nimic nici osteneală, nici timp, ci pune în lucrare planul început de antecesorul său, și cu abila îndrumare a protopopului Vasile Duma — în anul curent biserica fu gata.

Biserica e din piatră masivă, zidită de arhitectul local Frideric Marconi și fiul său Alexandru. Pictura în stil orientat e lucrată de N. D. Cabadaiev, care a pictat până acum trei biserici în tractul Reghin, toate în stil orientat.

Încă în ziua de 4 Octomvrie după amiază neobositul protopop tractual a descins în fața locului, unde asistat de preotul Petru Cădar a săvârșit în vechia bisericuță, care aproape un secol a păstrat în popor credința strămoșească, vecernia și privegherea, pentru ca în ziua următoare să se poată purcede la actul sfîntirii.

În 5 Octomvrie se zărea pe dealuri o mișcare neobișnuită. Bătrâni cu pletele cărunte, bărbați în floarea vieții, neveste, flăcăi și copii coborau încet spre gară, căci ei vreau să vadă pe cel ce întru numele supremului cap bisericesc vine să dea destinațiunii sale noul Sion.

Un sgomot surd și trenul se oprește în gară. Sosește mandatarul I. P. S. sale Arhiepiscopului și Mitropolitului Ioan Mețianu, P. O. D. Galacteon Șagău, asesor consistorial, care timp de 28 ani a condus tractul Reghinului în calitate de protopop.

Mandatarul, însoțit de diaconul Costea și de întregă preoțimea tractuală, a fost întâmpinat de protopopul tractual, de preotul local, iar din partea autorităților de primar local Andrei Dănes, care îl binevențiază în numele autorităților comunale, iar în numele bisericii vorbește preotul Petru Cădar.

De aici convoiul se îndreaptă spre vechia bisericuță și mandatarul se îmbracă în ornate împreună cu protopopul Duma și preoții tractuali. Apoi în sunetul de clopote se îndreaptă spre noul Sion, care de aici încolo veacuri de-a rândul are să fie azilul suflător cuceritor.

Serviciul decurge în mod înălțător. La sfârșit P. O. D. Șagău rostește o clasică predică despre însemnătatea cultului religios în primii secolii al creștinismului în legătură cu cultul religios din zilele noastre.

Protopopul Vasile Duma într-o vorbire bine alcătuită mulțamește poporul pentru

El singur se aruncase în apă, ca să scape de pustiu, ce era în jurul lui.

Acum a văzut căpitanul ce făcuse el. Era târziu. Nu mult după aceea în războiul cu Franța între cei dintâi luptători căzuți era căpitanul, care printr'un testament făcut de mai înainte a testat toată averea sa lui Gottlieb, care i-a iubit atâtea copii.

Această năvelă te mișcă până la lacrimi, îți nobilitează inima în măsura mare. Are multe puncte de asemănare cu năvela Invidia.

Valoarea ei pedagogică e de o importanță deosebită, întrucât educatorul poate înțelege din ea sfîntenția și mărirea misiunii sale.

Ea însăși se recomandă pentru oameni, cari se ocupă de învățarea și creșterea copiilor.

Alexandru Iosof
inv.

Vorbe înțelepte.

Când vezi pe sdrac la ușa bogatului, cădește norocul săracului că are trebuință dela bogat, și cădește norocul bogatului pentru dragostea ce are spre avere. Ear când vezi pe bogat la ușa săracului, laudă pe cel sdrac, că nu are trebuință de nici un lucru, și laudă și pe bogat pentru cinstea ce face săracului.

darul adus celui Prealtat; mulțamește primarului Andrei Dănes pentru minunatul candelabru donat bisericii. După această vorbire publică prezent a făcut donațiuni benevole în sumă de aproape 600 cor.

Sfârșindu-se serviciul divin un banchet bine servit a avut loc în hotelul Lăcătuș, în decursul căruia gentilele dăoare Mărioara Dumă, Viorica Sabo și Ana Maior au oferit ilustrate în folosul bisericii.

Seria toastelor a început cu mandatarul arhiepiscopesc P. O. D. Galacteon Șagău care toastează pentru I. P. S. Sa arhiepiscopul și Mitropolitul nostru Ioan Mețianu, protopopul V. Duma pentru mandatar, Brătean pentru protopop, Grigore Nicoară pentru autorități, Nicolae Gliga pentru dame, Ioan Duma pentru prosperarea parohiei, Ioan Branea pentru parohul Cădar și alții.

Ridicându-se masa, s'au început pregătirile pentru a asista la producție și petrecerea, cu care ne-a distras învățătorul Nicolae Nașcu. Și acestea au reușit spre mulțumirea tuturor participanților.

Deda, 8 Octomvrie 1913.

Grigore Ceantea.

Un deputat maghiar despre turneul trupei din România.

Dl Iosif Szterényi, fost secretar de stat și actualul deputat al Brașovului în camera ungară, a publicat în „Brassói Lapok” un important primaticol, despre turneul trupei Antonescu în legătură cu denunțările ziarurilor șoviniste maghiare la adresa teatrului român.

Eată, în traducerea „Gazetei Tr.”, acest articol:

Cetesc între știrile ziarului „Brassói Lapok”, că „mai multe comitate ardelenice întrunindu-se în adunările lor de toamnă vor trimite ministrului de interne o adresă, ca să anuleze concesiunea vătămătoare pentru maghiarime”, prin care se dă voie ca o trupă de actori din România să facă un turneu prin Ungaria.

Dacă știrea aceasta s'ar adevăra, aș considera acest pas de o mare greșală: de o mare eroare față de cultură și de o foarte mare greșală față de cetățenii noștri nemaghiari, în cazul acesta față de români.

Teatrul este un mijloc cultural. În orice limbă — fie ea maghiară, germană, română sau italiană — ar servi arta acest ram, ea stă în serviciul culturii. Fiecare naționalitate are dreptul în Ungaria, în cadrele patriotismului, la cultura sa proprie; aceasta li-o asigură legea noastră în ființă și egalitatea de drepturi existentă. Dacă prin urmare guvernul a concesionat reprezentațiuni românești, el a cassat numai o nedreptate care a existat până acum, și care a răpit concetățenilor noștri români dreptul ca să caute în limba lor proprie d' stracția suflătoare pe care o oferă arta dramatică. Și că această concesiune s'a acordat unei trupei străine — în cazul acesta uneia din România — în aceasta nu găsesc într'adevăr nimic de excepționat; s'au dat doar astfel de concesiuni cu orice prilej și unor societăți franceze, germane și italiene, — prin urmare ce deosebite este în faptul că acum obține această concesiune o trupă din România?

Eu înțeleg înțelegerea ce se manifestă față de aceasta, temându-se că reprezentațiile române pot avea tendențe antimaghiare. O înțeleg, dar nu am această îngrijire, pentru că sunt conservativ în chestiunea datoriilor. Iar în acest punct datorința dispune, că autoritățile competente sunt obligate a griji ca asemenea reprezentații să nu aibă tendențe nici contra statului, nici contra națiunii, și ele să nu poată trece peste granița fixată de cultură și artă.

Aici începe datorința de control a statului, dar aici se și termină dreptul, pe care, după părerea mea, trebuie să-l respectăm față de toți locuitorii țării, sugrumând în germine o astfel de tendență, dacă se arată.

Dar până când nu avem baza necesară de-a ajunge la presupunerea, că reprezentațiile române ar trece peste această graniță, că ar avea altfel de tendențe, până atunci românii noștri nu pot fi pe cale dreaptă lipsiți de plăcerea, de-a se bucura din când în când de relațiunile artei teatrale în limba lor maternă.

Această părere am reprezentat o și în chestia teatrului din Brașov și am propus să se concedă și reprezentarea pieselor teatrale române în el, având convingerea, că noi trebuie să sprijinim străduințele culturale ale naționalităților, emulând cu ele prin cultura noastră. Eu nu tem națiunea noastră de nici un fel de cultură. Noi învățăm de la germani, de acolo scoatem și noi cultură, iar cultura română cu mult mai tinără să învețe dela noi. Dacă vom

emula pe acest teren, ne vom câștiga stima lumii culte.

Dar tot atunci eliminăm și divergențele existente între noi și concetățenii nemaghiari, care de cele mai multe ori sunt făurite măiestrit sau își au originea din aprecierea falsă a lucrurilor.

Cu cât ne va succeda aceasta pe un teritor mai mare, cu atât facem un serviciu mai mare țării.

Fîind aderentul cel mai neclintit al acestei direcții, a direcției unei înțelegeri cinstite, aș regreta mult, dacă s'ar adevăra știrea amintită, căci în acest caz s'ar manifesta prin ea o îngăstime de suflet, care avându-și originea din o îngrijorare națională de prisos, ne-ar timbra fără nici o trebuință cu pecetea intoleranței și ar spori numărul dușmanilor noștri, de cari avem mulți și acum.

Budapesta, 18 Oct. 1913.

Szterényi Iósef.

Din despărț. „Asociațiunii”.

Raport

despre adunarea generală a despărțământului Agnita, ținută la 5 Octomvrie n. 1913 în Agnita.

Am așteptat, ca un om meșter de peană să scrie ceva despre cele văzute și auzite în Agnita Dumineca trecută, în 5 Octomvrie.

Fiindcă nu s'a aflat nimeni până acum să raporteze, voi arăta eu, desi poate cam târziu, felul cum a decurs adunarea generală a despărțământului nostru.

Amintesc, că în aceeași zi înainte de amiază s'a ținut conferința trei-lună învătorească, din tractul Agnita, cu rezultat multămitor. Față de obiectele dela ordinea zilei învățătorii au arătat interes deosebit, desbaterile au fost serioase, observările făcute cu pricepere, încât fiecare participant după explicările date și din partea P. O. Domn președinte a trebuit să zică că s'a ales cu ceva folos.

Adunarea despărțământului ținută în biserică a fost deschisă de P. O. D. Ioachim Muntean, director al despărțământului, la 2 ore după amiază prin o vorbire potrivită, în care a arătat rostul „Asociațiunii” pentru popor.

Au urmat rapoartele secretarului și cassierului, care au fost luate la cunoștință.

S'au ținut după aceea două prelegeri pentru popor.

În prima prelegere părintele I. Savu, a vorbit contra luxului, a accentuat marea greșală a femeii române, care înlocuiește frumosul port din moși și din strămoși cu stoffe din șatră, cumpărate cu bani grei.

În a doua prelegere părintele Andrei Moldovan din Hendorf a scos la iveală urmările rele ale alcoolului la țărânul nostru, zugrăvind ruina morală și materială ce aduce alcoolul.

La prelegeri, care au fost anume pentru țărâni întocmite, era de dorit să fie de față și mai mulți oameni, în interesul lor propriu.

După prelegeri s'a ales comisiunea pentru înscrierea de membri noi, și comitetul pe un nou period de trei ani.

În sfârșit s'a hotărât, ca prelegerile ce se rostesc în adunarea generală, de acum înainte să se trimită în toate comunele aparținătoare cercului, ca ele să fie cetite de preot sau de învățător oamenilor în o zi potrivită, și așa să-și ajungă adevărata țintă. Eată o bună idee!

După adunare am vizitat expoziția de manufacturi femeiești, organizată în școală, unde dl A. P. Bănușiu, ca raportor al comisiiei aalese pentru censurarea expoziției, a vorbit despre rolul important al femeii române ca mamă și despre creșterea ce trebuie dată acestui factor însemnat al existenței noastre; ear părintele protopop Ioachim Muntean, a lăudat hărnicia femeii române și îndosebi lucrurile de adevărată artă ale mănărilor ei.

Seara s'a dat o petrecere foarte reușită. S'au jucat 2 piese de Z. Barsan: „Jurământul” și „Sluga la doi stăpâni”. Persoanele au jucat bine. Directorul, dl A. P. Bănușiu, a știut să netezească greutățile în jocul ditanților noștri și să reprezinte cu multă istețime figurile din amintitele piese.

După teatru a urmat dansul care a fost întrerupt pe un moment de jocul călușerilor îmbrăcați în frumos port românesc.

Dacă intelectualii noștri vor ținea mai mult la fapte, decât la vorbe, și dacă vor lucra în înțelegere unii cu alții, pe viitor vă vom putea raporta vești și mai îmbucurătoare.

Raportor.

Conferențele preoțești.

Convocare.

Onorata preoțime a tractului Mercurea este prin această convocată în conferența preoțească, ce se va ține în *Apoldul inf.* la 24 Octomvrie (6 Nov.) 1913 cu următorul

PROGRAM:

1. La orele 8 a. m. serviciu divin cu invocarea Duhului sfânt celebrat de preoții Ilie Beu, Ioan Popa și Pompiliu Acilenescu. Predică de Pompiliu Acilenescu, temă liberă.
 2. Deschiderea și constituirea conferenței.
 3. Constatarea celor prezenți.
 4. Comunicarea rezoluției consist. Nr. 9371 P. și 13.400 B. 1913.
 5. Inactivarea bibliotecii tractuale.
 6. Raportul grupurilor preoțești.
 7. Purtarea protocolului familiar, prelegere practică de Ion Dăian.
 8. Inscriseri la reuniunea de înmormântare tractuală.
 9. Prelegere practică despre mărturisire, de Basiliu Necșe, și mărturisirea preoților.
 10. Îmbunătățirea stării materiale a preoțime, temă de Ioan Crăciun.
 11. Eventuale propuneri.
 12. Statorirea programei pentru conferința proximală.
 13. Încheierea conferenței.
- Onorata preoțime e poftită a-și aduce cu sine și consensuarea membrilor înscrisi la reuniunea de înmormântare tractuală, dimpreună cu cărțile membrilor, ca să se poată îndată inactiva.
- Mercurea, 27 Septemvrie 1913.
Avr. Pecurariu,
protopop.

Convocare.

Onorata preoțime tractuală din protopresbiteratul Iliei se convoacă la conferența preoțească anuală ce se va ține în *Ilia* Joi în 24 Octomvrie v. 1913 cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. La 8 ore a. m. serviciu divin, cu chemarea Duhului sfânt, prin preoții: Serafim Olariu, Miron Opresan și Silviu Andrica.
 2. Deschiderea conferenței, constatarea celor prezenți și constituirea conferenței.
 3. Prezentarea actelor ce privesc conferința.
 4. Discuțiune asupra serviciului divin și asupra predicii.
 5. Prezentarea și purtarea preotului la funcțiuni și în public, de Nicolae Chirciu și Solomon Jurcoane.
 6. Referada asupra rapoartelor preoților despre activitatea lor.
 7. Raportul grupurilor religioase.
 8. Propuneri.
- Ilia, la 1/14 Octomvrie 1913.
Z. Murășanu
protopop.

ECONOMIE.

Două expoziții ale Reuniunii române agricole sibiene.

Comitetul central al amintitei Reuniuni va aranja:

1. *Duminecă, la 13/26 Octomvrie c.,* în comuna *Alțina*, cercul *Noerich*, a 22-a expoziție de vite de prăsilă. La expoziție se primesc vitele cornute (au și caprele) ale locuitorilor noștri din *Alțina*, *Bendorf*, *Chirpăr*, *Noerich*, *Marpod*, *Ilmbav*, *Fofeldea* și *Hosman* *Tichindeal*. Toți exponenții cu locuința afară de *Alțina*, au să producă despre vitele lor pasapoarte în regulă. Oile să expun în grupe de cel puțin 3 capete. Primirea în expoziție a vitelor să face de către comitetul aranjator local, constituit din membrii direcțiunii *Insotirii „Raiffeisen”* din *Alțina*.
- Se vor împărți 52 de premii, în sumă totală de 300 cor., dăruite de Comisiunea economică a comitatului Sibiului, și anume se vor da premii în *Grupa I. Bovine de prăsilă (rassa indigenă și străină)*: a) tauri de 3—5 ani: 3 premii de câte 10 coroane; b) vaci de 3—8 ani: 3 premii de câte 10 cor.; 3 premii de câte 8 cor.; 4 premii de câte 6 cor. și 3 premii de câte 5 cor.; c) junice și tăurenci de 1—3 ani: 2 premii de câte 10 cor.; 3 premii de câte 4 cor. și 4 premii de câte 5 cor.; d) vițele de 1/4—1 an: 1 premiu de 10 cor.; 2 premii de câte 8 cor.; 6 premii de câte 5 cor. și 6 de câte 2 cor. *Grupa II. Oile de prăsilă*: a) berbeci de 1—5 ani: 1 premiu de 10 cor. și 2 premii de câte 5 cor.; b) noatini din 1913: 1 premiu de 5 cor. și 2 premii de câte 4 cor.; c) noatine din 1913: 1 premiu de 5 cor.; 2 premii de câte 4 cor. și 1 premiu de 3 cor.; d) oi de 1—5 ani: 1 premiu de 8 cor. și 2 premii de 5 cor.

La expoziție iau parte câțiva membri ai comitetului central al Reuniunii agricole cum și dl. *M. haly Arpad*, vice-notar comitatens, drept reprezentant al comitatului Sibiului. Începutul la ora 11 a. m. În timpul de față, cu atâtea năcazuri și neajunsuri pentru poporul nostru, e în interesul economiei să ia parte fie cu vaci, cu junice, cu tăurenci, cu vițe etc., fie cu oile lor la expoziție.

2. *Luni, la 14/27 Octomvrie* (ziua Cuvioasei *Paraschiva*) va aranja a 8-a expoziție de copii în comuna *Răhău*, (lângă *Sebeșul-săseș*). La expoziția de copii i-au parte numai copiii din *Răhău* cu vârsta de 1—4 ani. Expoziția se ține în salele școlii cu începutul dela ora 10 1/2 a. m.

Se vor împărți 50 premii, în sumă de 250 cor., la care dăruiește Comuna politică *Răhău* 100 cor., băncile „*Sebeșana*” și „*Agricola*” din *Sebeșul-săseș*, cum și Reuniunea agricolă câte 50 cor. Ele se împart astfel:

Grupa I. băieți: a) dela vârsta de 1—2 ani: 1 premiu de 10 cor.; 4 premii de câte 5 cor.; 1 premiu de 4 cor.; 2 premii de câte 3 cor.; 3 premii de câte 2 cor.; b) dela 1—3 ani: 1 premiu de 10 cor.; 4 premii de câte 5 cor.; 1 premiu de 4 cor.; 2 premii de câte 3 cor.; 2 premii de câte 2 cor. c) dela 3—4 ani: 1 premiu de 10 cor.; 3 premii de câte 5 cor.; 1 premiu de 4 cor.; 3 premii de câte 3 cor.; 2 premii de câte 2 cor. *Grupa II. băiete*: a) dela vârsta de 1—2 ani: 1 premiu de 10 cor.; 3 premii de câte 5 cor.; 1 premiu de 4 cor.; 2 premii de câte 3 cor.; 2 premii de câte 2 cor. b) dela 2—3 ani: 1 premiu de 10 cor.; 2 premii de câte 5 cor.; 1 premiu de 4 cor.; 2 premii de câte 3 cor.; 2 premii de câte 2 cor. c) dela 3—4 ani: 1 premiu de 10 cor.; 3 premii de câte 5 cor.; 2 premii de câte 3 cor.; 2 premii de câte 2 cor. Pe lângă premiile în bani se va împărți și câte o broșură cu conținut igienic.

În jurul expoziției de copii iau parte mai mulți medici, în frunte cu medicul *Dr. Ioan Elkeș* și *Dr. Atanasie Moga* din *Sebeșul-săseș* și cu dl. *Brutus Bența* din *Petrifalău*. Dl. *Dr. A. Moga* va ține o prelegere din igiena copilului.

Comitetul Reuniunii, din acest prilej, pune temei cu 20 cor. la „*Fondul de ajutorare al femeilor lăuze dar sărace din Răhău*”, apoi va împărți tăblițe cu reguli scurte despre creșterea, îmbrăcăminte, nutrirea etc. copiilor, cari să vor da părinților spre a le atârna pe pereți în case.

Premiile se introduc în cassette de economisare și de acolo în libele de depunere ale Cassei de păstrare din *Săliște*, tăblițe, cari vor purta numele copiilor premiați.

Copiii premiați se vor cântări, măsura și fotografia.

Cum însuflețirea în poporațiunea din *Răhău* pentru expoziția de copii este mare, avem nădejde că ea să va număra între lucrările vrednice de a lumina mintea și de a încălzi inimile alor noștri.

Reuniunea noastră agricolă e vrednică de toată lauda și de tot sprijinul, dat fiind că lucrează pentru binele și înaintarea poporului nostru.

Sibiu, 13 Oct. n. 1913.

Victor Iordășianu
secretarul Reun.

NOUȚĂȚI.

Comisar consistorial în America. Parohul primar *Constantin Proca* din *Răhău* a fost concediat din partea consistoriului arhidiecezan pe timp nedeterminat și emis în America de Nord în calitate de Comisar consistorial pentru a cerceta parohiile noastre organizate, a controla activitatea ce o desfășură preoții noștri de acolo și a aduce în mers regulat, și în bună ordine unele afaceri bisericesti și totodată a se informa exact despre modul de viață morală și intelectuală a credincioșilor noștri emigrați în America. Nădejduim, că credincioșii noștri din America vor întâmpina pe esmisul Consistoriului cu toată încrederea și avem convingerea, că esmisul Consistoriului va îndeplini frumoasa, dar totodată și greaua misiune, ce i s'a încredințat spre mulțumire generală.

Știre personală. Comandantul de corp din Sibiu, dl. *Hermann Kövess de Kövessházy* a plecat alaltăieri la Viena pentru a participa la festivitățile organizate în memoria marelui lupte dela *Lipsa*.

Dela masa studenților din Brașov. În anul acesta școlar, cum ni se scrie din Brașov, se împărtășesc de beneficiile meselor studențești 28 de școlari, și anume 21 dela gimnaziu și școala reală, iar 7 dela cea comercială. Dl. *Vasile Stroescu* a contribuit, ca și în trecut, suma de două mii coroane pentru îmbrăcăminte și hrana școlărilor săraci dela institutele noastre din Brașov.

Înmormântarea profesorului *Dr. Petru Pipoș* s'a făcut Marți după amiază în 14 l. c. dela locuința defunctului din strada *Cernovici* în *Arad*. Prohodul-l-a început *P. C. Sa* arhimandritul *Augustin Hamsea*, asistat de *P. C. Sa* protoscelul *Roman R. Ciorogariu*, de părintele protopop *Vasile Beles* și alți preoți. Cosciugul dus în catedrală a fost înmormântat de *P. S. Sa* episcopul *Ioan I. Papp*, care a oficiat însuși serviciul divin. În biserică a rostit o frumoasă cuvântare *P. C. Sa* arhimandritul *Augustin Hamsea*, care a zugrăvit serviciile prețioase aduse școlii noastre de repausatul *Petru Pipoș*. Au mai ținut vorbiri: directorul seminarial *P. C. S. Roman R. Ciorogariu* în fața seminarului; dl. *Iuliu Vuia* în numele reuniunii învățătoarești din protopopiatele timișoarene; dl. *Dr. Onisifor Ghibu* în numele secției școlare a „*Asociațiunii*”. La cimiter au cuvântat dl. *Iosif Moldovan*, ca reprezentant al reuniunii învățătoarești din protopopiatele aradane; profesorul seminarial, dl. *Nicolae Mihulin* în numele reuniunii învățătorilor din *Bihar*, și în sfârșit elevul *Petru Faur* pentru tinerimea școlară a institutului, la care a servit *Dr. Petru Pipoș*. În veci pomenirea lui!

Scriserile lui *Eminescu*. Profesorul universitar din Iași, dl. *A. C. Cuza*, va da în curând la lumină o importantă lucrare. A adunat adevărat într'un volum operele complete ale nemuritorului *Mihai Eminescu* și le va publica însoțite de un studiu istoric literar.

Producțiune în Brașovul vechiu. Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea și înfrumusețarea sfintei biserici din Brașovul-vechiu invită la *Producțiunea musicală și teatrală*, urmată de dans, ce se va organiza *Duminecă* în 6/19 Octomvrie 1913 în sala Hotelului „*Central Nr. 1*”, din prilejul împlinirii unui deceniu deceniu de activitate a reuniunii. Vor da binevoitorul concurs membrii Corului bisericesc din Brașovul-vechiu. Corurile se dirijază de dl. *Emil Maximilian*, elev al Academiei artelor frumoase din München. Începutul la orele 8 seara. Prețul de intrare: de persoană 1 cor. de student 60 fileri. Venitul net este destinat pentru acoperirea chetelilor avute cu renovarea bisericii „*Sfânta Adormiri*” din Brașovul vechiu. Contribuiri maritimioase se primesc cu mulțumire. Programul cuprinde coruri de *Dima* și *Vidu*, recituri, teatru: *Milidrege* comedie *Ion Russu* *Șirianul Cuciocana Chiriță* de *Aleksandri* ș. a.

Canalul de Panama. Eveniment de importanță istorică s'a petrecut în 10 Octomvrie 1913 la *New York*. La orele 3 după amiază *Wilson*, președintele Statelor unite, apăsând un buton electric, a făcut să explodeze în canalul Panama o mină de dinamită, care a dărâmat ultimul zăgaz, care despărțea Oceanul atlantic de Oceanul pacific. Cele două mări și-au împreunat apele.

Dela camera advocațională. În lista camerei advocaționale sibiene a fost primit dl. *Dr. Petru Titieni*, avocat în *Șineamare*.

† *Văd. Elena Neneștean* născ. *Lucaci*, din *Lupeni*, în urma unui morb greu și-a dat sufletul în mâinile Creatorului *Luni* în 13 Octomvrie 1913 n. la 2 ore d. a. în etate de 60 ani. Rămășițele pământești ale defunctei s'au așezat spre vecinicia odihnei *Miercuri* în 15 Octomvrie n. la 2 ore în cimiterul din *Lupeni*. Odihnească în pace!

Imnul nostru în ungurește. Cu ocazia întrunirii studenților universitari români din *Cluj* la o seară de cunoștință s'a cântat, între altele, și imnul „*Deșteaptă-te, române*”. Zărele clujene și cele din *Budapesta* au luat notițe dușmănoase, ca de obicei, despre cântarea „*agitatorică*”, dar tot odată au publicat în versuri ungurești poezia lui *Murășanu*. Traducerea, datorită lui *Sándor Iózsef*, e destul de izbită.

Constituire. Societatea „*Inocențiu Micu Clain*” a teologilor din *Blaj*, în ședința sa ordinară ținută la 12 Octomvrie n. 1913 s'a constituit alegându-și următorul comitet: Președinte: *Ion Bozdoc* teol. în an. IV. Vicepreședinte: *Ion Modrigan* teol. an. III. Secretar: *George Târnavăanu* t. an. IV. Casier: *Octavian Modorcea* t. an. III. Contorlor: *Teodor Pădurean* t. an. II. Arhivar: *Ignat Aron* t. an. III. Bibliotecar: *Crăciun Radu* t. an. II. Vicebibliotecar: *Ion Chinezu* t. an. I. Notari: *Grigoriu Geaștea* t. an. I. Econom: *Ion Ciortea* t. an. III, *Nicolae Popa* t. an. I, *Nicolae Cosma* t. an. I. În comisia literară: *Romul Moldovan* t. an. IV, *Ion Suciu* t. an. IV, *Basil Murășanu*, *Ion Olteanu* t. an. III, *Petru Feneșan*, *Traian Popa* t. an. II, *Laurian Puia*, *Demetriu Toncean* t. an. I. Conducător de cor: *Emil Stăfanuț* t. an. III. Conducător de orchestră: *Silviu Stupineanu* t. an. IV.

Adunarea socialiștilor. Marți s'a ținut, în *Budapesta* o adunare social-democratică la care au participat cam 5000 de persoane. Muncitorii au hotărât să poarte lupta cea mai aspră cu guvernul, în considerare că zece mii de lucrători așteaptă zadărnice să capete de lucru, iar milioanele se dau pentru scopuri militare. După adunare s'a făcut o demonstrație, care a decurs fără incidente.

Convocare. Domnii acționari ai institutului de credit și economii, societate pe acții „*Ajutorul*”, sunt invitați conform § 16 din statute la o adunare generală extraordinară, ce se va ține în *Vale*, în 9 Noemvrie st. n. 1913 la 1 oră p. m. în sala festivă a școlii gr.-or. române. Obiectele: 1. Deschiderea adunării, constatarea acționarilor prezenți și a plenipotențelor. 2. Raportul direcțiunii. 3. Modificarea statutelor. 4. Intregirea direcțiunii și a comitetului de supraveghere. 5. Eventuale propuneri. — Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală extraordinară, în sensul § lui 17 din statute sunt rugați a-și prezenta acțiunile, eventual dovezile de plenipotențe cel mult până în 8 Noemvrie n. a. e., la casa institutului din *Șineamare*, la filiala sa din *Medias*, agentura *Vale*, sau la „*Poporul*” din *Săliște*. *Șineamare*, 13 Octomvrie 1913. *Direcțiunea*.

Catastrofă pe mare. *Vineri* s'a năvălit erăș un vapor pe Oceanul atlantic, *Vasul Volturmo*, care avea 647 de pasageri, s'a aprins în urma unei exploziuni și a ars pe mare două zile și două nopți. Au murit 86 de marinari și 76 de călători, la olaltă 162; au scăpat pe vapoarele sosite în ajutor, 460 de călători și 25 de marinari, cu totul 485.

Cum să trăească omul bătrân. Un savant din *Franta* a făcut studii asupra modului de viață al bătrânilor. Părerea sa este, că ori și cine poate să-și lungească mult șirul vieții, dacă vrea. Lungimea vieții nu atârna dela faptul, că cineva se reține dela lucru și își crută puterile; din potrivă, luptele, sforțările, fac organismul mai rezistent și îi păstrează tineretea. Nici chiar la etate de 70 de ani, ba și după aceea, omul dacă vrea să rămână sănătos n'ar trebui să trăească în neactivitate. Acelaș savant zice, că bătrânii să se ocupe cu sporturi ușoare, să umble pe jos, la vânat și să se îndeletnicească cu lucruri de economie și grădinarie. Mai recomandă dese băi calde și reci, iar nutreământul să nu fie prea ușor, dacă cineva poate mistui bucate compacte.

Teatru în Sibiu. Astăzi *Vineri* nu este reprezentație; *Sambătă* și *Duminecă* se dă o nouă operetă: „*Prințesa studentă*”, jucată cu mare succes pe scenele din capitale.

Bioscopul *Apollo* de pe piața *Hermann*, va reprezenta *Vineri* și *Sambătă* în 17 și 18 Octomvrie următorul program: *Monte Carlo*, după natură. *Fritzchen* vinde figuri de ghips, umoristic. *Crocodilul* în chip de om (*Variaț*). Programul sensibil, dramă în 2 acte. Max este inimicul pisicilor, comic. Așa este viața, dramă în 3 acte.

Cărți și reviste.

Masa leftină, gătită de mâncărilor de dulce și de post, rețete de bucate simple și bune, de *Zitti Hodoș*, Sibiu. Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, 1914. — Volumul cuprinde, în șapte capitole, tot ce trebuie să știe o menajeră ordonată. Prețul K 1.20 De vânzare la autoară și la librării.

Mersul trenurilor în Sibiu.

I. Plecare.

1. Spre *Copșa mică*: 7.27 n. d. a., 1 d. a., 4.33 d. a., 7.20 seara, 11.10 noaptea.
2. Spre *Vințul de jos*: 3.5 noaptea, 7.37 dim., 10.35 n. de a., 4.51 d. a.
3. Spre *Făgăraș*: 4.20 noaptea, 1.42 d. a., 5.42 d. a.
4. Spre *Turnu-roșu*: 4.6 noaptea, 12.56 d. a.
5. Spre *Agnita*: 7.43 n. de a., 4.8 d. a.
6. Spre *Cisnădie*: 5.21 dim., 7.30 dim. 1.29 d. a., 9.13 seara.

II. Sosire.

1. Dela *Copșa mică*: 3.53 noaptea, 7.12 dim., 11.49 n. de a., 5.18 d. a., 8.56 seara.
2. Dela *Vințul de jos*: 6.40 dim., 11.39 n. de a., 4.29 d. a., 8.46 seara.
3. Dela *Făgăraș*: 7.16 dim., 12.27 d. a., 8.59 seara.
4. Dela *Turnu-roșu*: 12.27 d. a., 3.37 d. a., 10.27 seara.
5. Dela *Agnita*: 6.46 dim., 2.36 d. a.
6. Dela *Cisnădie*: 7 dim., 1.18 d. a., 3.22 d. a., 10.44 seara.

Nr. 882/1913.

(291) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia nu de mult înființată a **Bacitecleului**, de clasa a III., se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post trec preste suma de 800 coroane.

Concurenții vor avea a se prezenta cu prealabila înștiințare a protopresbiterului în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserica din Bacitecle (gara Kökös), spre a cânta, celebra și cuvânta, înaintându-și documentele recerute, în termenul arătat subsemnatului oficiu, protopresbiter al Berczk, comitatul Hárómszék.

Brețcu, 24 Septembrie 1913.

Oficiul protopresbiter al rom. gr.-or. al tractului Treiscaune, în conțelegere cu comitetul parohial.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Nr. 251/1913.

(284) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Cinciș** cu filia **Cerna**, din protopresbiteratul Hunedoarei, — pe baza ordinului Venerabilului Consistor arhiepiscopical din 13 August a. c. Nr. 10,871 Bis. se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat a dotației preoțești.

Concurenții vor avea a-și înainta rugărilor însoțite de documentele recerute subsemnatului oficiu protopresbiter al în termenul prefapt, având a se prezenta poporului în biserică, — cu prealabila înștiințare a protopresbiterului în vre-o Duminecă sau sârbătoare spre a cânta, predica, eventual liturghisi.

Hunedoara, la 17/30 Septembrie 1913.

Oficiul protopresbiter al gr.-ort. al tractului Hunedoara, în conțelegere cu comitetul parohial.

Avram P. Păcurariu
protopresbiter.

Nr. 134/1913

(281) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător din comuna bisericească **Deag (Marosdég)**, protopresbiteratul Târnava, — în urma pensionării învățătorului **George Feșteu**, prin rescriptul Ministerial de d. 9 Septembrie 1913 Nr. 137,937 — prin aceasta se descrie concurs cu termen de 15 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar: dela parohie 600 coroane, iar restul dela stat votat deja cu Nr. 73671 din 31 Maiu a. c. în sumă de 1400 coroane.

2. Cvarțir corăspunzător în edificiul coalei.

3. 1/4 jugăr de grădină.

Lângă alte datorințe impuse prin lege și regulamentele în vigoare, alesului învățător i-se impune ca datorință a conduce elevii la serviciul divin din biserică și a cânta cu ei răspunsurile liturgice și în decursul feriilor mari, a forma cor cu adulții, a da ajutor parohului la instruirea analfabeților în sările de iarnă și la catehizarea în timpul vecerilor, a conduce școala de repetiție. Pentru prestațiuni corale din când în când va fi rebonificat.

Cei cu pricepere muzicală vor fi preferiți, de altminterlea concurentul să fie bun cântăreț.

Petițiunile concursuale, înzestrate cu documentele recerute, să se aștearnă oficiului protopresbiter al gr.-or. al Târnavei în Ceta-de-baltă (Küküllővár) în termenul deschis.

Până înainte de alegere, concurenții — prin stațiunea Radnot — au a se prezenta în comună, spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Deag (Marosdég), din ședința comitetului parohial ort. gr.-or. ținută la 20 Septembrie (3 Octombrie) 1913.

Iustin Teglariu
paroh, preș. com. par.

Simion Feșteu
notar.

Să pot procura
altoae pentru pomi
roditoare de calitate
ireproșabilă pomi
roditori și pentru promenăzi
VITĂ DE VIE
cu rădăcina și altoaie.
Preț curent trimite gratuit.

FISCHER és Tsai
Școală de grădinarie și stabiliment de viticultură.
Proprietari: AMBROSI M. Junior și succesorii lui Fischer L.

(255) 6—12

Nr. 680/1913

(293) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc dela școala confesională gr.-or. română din parohia **Dânc**, protopresbiteratul Ungurașului, se descrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 530 coroane ajutor din fondul cultural și repartiție pe popor, iar restul după recerintele legii școlare din 1913 e cerut dela stat, pe care însă la cazul de denegare, parohia nu se obligă a-l solvi.

Cvarțirul în edificiul școlii constătoare din două chilii, relut de grădină 20 cor.

Petițiunile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu în termenul indicat, fiindcă alesul va servi și ca cantor, competenții au să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sârbătoare înainte de alege la biserica spre a-și arăta destoinicia în cântări și tipic și a se face cunoscuți poporului.

Fizeș-Sânpetru, 24 Septembrie (7 Octombrie) 1913.

Oficiul protopresbiter al gr.-or. român al tractului Unguraș, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Pavel Roșca
protopresbiter.

Nr. 442/1913.

(268) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh din comuna **Tăuțiu** (cl. III), se descrie nou concurs, cu termen de 30 zile, dela această primă publicare.

Venitele cu întregirea prescrise dela stat sunt conform datelor din coala B.

Cererile de concurs se vor trimite la subsemnatul oficiu, în termenul susindicat, având concurenții, — cu observarea prescrierilor reglementare, — a se prezenta la biserică în o Duminecă sau sârbătoare spre a cânta și predica, resp. celebra.

Alba-Iulia, 11 Septembrie 1913.

Ofi. protopresbiter al rom.-ortodox al tractului Alba-Iulia în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Nr. 873/1913 Prot.

(274) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului al II-lea de învățător la școala confesională gr.-or. română din **Fofeldea**, tractul Agnita, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” cu următoarele emolumente:

1. 200 cor. salar din cassa bisericeii solvibil în rate treilunare anticipative.
2. 150 cor. din aruncul de 5% dare școlară.

3. 200 cor. dela comuna politică.

4. 410 cor. întregire dela stat.

5. 2 stânjini lemne sau prețul lor cu 40 cor.

6. Cvarțir și grădină în natură.

Doritorii de a ocupa acest post să-și aștearnă rugărilor lor instruite cu carte de botez, diplomă, atestate despre studiile pregătitoare, eventual și alte atestate de recoman-dăție la oficiul protopopesc din Agnita în termenul susindicat, și să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în biserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Cel ales va fi obligat să țină strana în Dumineci și sârbători paralel cu cantorul la utrenie și să formeze cor, și să cânte cu copiii de școală la sf. liturghie în biserică.

Agnita, 19 Septembrie 1913.

În înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Joachim Muntean
protopop.

**Răceala și tusa.**

Piccare stie, cât este de greu să scapi de răceală și tusa. În astfel de cazuri este de recomandat Emulsiunea Scott să se întrebun-teze continuativ, până se simte omul iarăși sănătos și întărit. Efectul bun al Emulsiunii Scott se vede din alinarea tusei și din progresul în spre bine. Unii au suferit ani întregi de tusa și urmării a recelii și prin întrebun-tarea Emulsiunii Scott și-au câștigat puteri nouă și dragoste de viață.

Emulsiunea Scott este așa de gustoasă și se mistue așa de ușor, că atât copii, cât și cei mari o iau bucurosi.

Prețul unei sticle originale este 2 cor. 50 fil. Trimiteți în marce postale 50 fil. la Scott et Bowne Viena VII. cu provocare la acest ziar și veți primi printr-o apotecă o sticlă de probă.



Nr. 787/1913 protopresb.

(290) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului prim de învățător dela școala confesională gr.-or. română din **Boiul-mare**, protopresbiteratul tractului Sighișoara, se descrie concurs conform veneratului ordin Consistorial d. 12 Septembrie a. c. Nr. 12,253 Școlar, cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Salar fundamental 1200 coroane, la care comuna bisericească contribuie cu 500 coroane, restul din ajutor de stat, eventual din centru. Relut de grădină 20 coroane și cvarțir în edificiul școlii.

Pe lângă datorințele impuse prin lege învățătorul ales este obligat a instrui și conduce elevii la serviciile divine în Dumineci și sârbători și a cânta cu ei răspunsurile liturgice și în decursul feriilor mari.

Concurenții sunt datori a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, și a face cunoștință cu poporul, iar petițiile concursuale instruite conform normelor în vigoare să se aștearnă subsemnatului oficiu protopresbiter al în termenul deschis.

Sighișoara, 1/14 Octombrie 1913.

Oficiul protopresbiter al gr.-or. al tractului Sighișoara, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Nr. 509/1913.

(292) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela școlile noastre confesionale din comunele mai jos însemnate se descrie prin această concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Măierău (Magyaró)** cu următoarele emolumente: 600 cor. dela biserică din repartiție pe popor, iar restul din ajutor dela stat, din acest ajutor a beneficiat și învățătorul de mai nainte, cvarțir în natură și grădină.

2. **Idicel-pădure (Idecszpak)** cu următoarele emolumente: 600 cor. dela biserică din repartiție pe popor, iar restul din ajutor dela stat, pentru care ajutor s'au înaintat rugăre la dl ministru de culte și instrucțiune publică. Cvarțir și grădină în natură.

Concurenții să aștearnă rugărilor instruite conform normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiter al în termenul deschis, iar spre a face cunoștință cu poporul să se prezinte la biserică într-o Duminecă ori sârbătoare pentru a-și arăta destoinicia în cântări.

Reghinulsăseșc (Szászrégen), 30 Septembrie 1913.

Oficiul protopresbiter al gr.-or. român al Reghinului în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Vasile Duma
protopop.

HOP, HOP!... NU UITAȚI,

că cea mai apropiată tragere a lozurilor dela Banca Hipotecară Ungară va fi la 25 Octombrie a. c. când se va trage câștigul de

75,000 coroane,

iar la 27 Decembrie a. c. cel mai mare câștig din lume de

1.000,000 coroane.

Vindem de prezent un loz dela Banca Hipotecară Ungară cu 6 trageri anual pe 36 rate lunare à K 6 30, iar unul dela Prima Cassă de păstrare Pestană din patrie cu 3 trageri anual pe 36 rate lunare à K 4 40.

Ambele lozuri împerechiate, — adică din fiecare câte o bucată, — cu 9 trageri anual, le vindem de prezent pe 40 rate lunare à K 10.—.

Cea mai ieftină ofertă.

Tot lozul câștigă necondiționat.

Cine ne trimite primele 2 rate deodată, acelaia îi evităm rata a 3 a gratuit. Până la achitarea deplină i-se extradă cumpărătorului o listă legală de rate, în care este indusă Seria și Numărul lozului cu care joacă, dar deja după solvirea primei rate participă la joc, iar eventualele câștiguri sunt în întregime ale lui. Lozurile acestea nu-și perd valoarea ca lozurile dela loteria de clase, ci joacă până la sfârșitul loteriei, astfel că în caz de noroc un număr se poate trage și de mai multeori cu câștig, dar cel puțin odată la tot cazul.

Explicări mai amănunțite trimitem la dorință oricui gratuit și franco.

Nu întârziți a Vă încerca norocul!

Grăbiți cu comanda la adresa:

Ústredná Banka Účastinný Spolok,
Budapest, VI., Váci-körút 31.

(277) 4—5

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în-dată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

(133) 15—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețouranturi ilustrate gratis.

